

GLASILO

„Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko, Koroško in Primorsko“
s sedežem v Ljubljani ter „Slov. čebelarskega društva za Spodnje Štajersko“.

Urejuje FRANČIŠEK ROJINA.

Izhaja 5. dan vsakega mesca in se pošilja udom zastoj.

Leto X.

V Ljubljani, meseca januarija 1907.

Štev. 1.

Deseto leto.

Urednik.

Kakor vidite, cenjeni društveniki, je današnji „Čebelar“ prav lepo opremljen s slikami in tak bo tudi v prihodnje. Glavo in vinjete za posamezne oddelke je umetniško narisal mladi, izredno nadarjeni akademik gospod Hinko Smrekar, rodом iz Kranja. Motivi so vzeti iz čebelarjevih opravil. Na prvi sliki pase čebelarski starina s čedro v ustih svoje muhe. Z obraza se mu bere, da mora biti paša dobra, kakor bi ravno vskliknil, kako dobro da leti žival. Kakor sam, originalen je tudi njegov čebelnjak. Pa le sami si oglejte prelepe slike, vsaka je pomembna. Posebno opozarjam na ono, ko čebelar dopisuje „Čebelarju“. Prosim posnemajte ga v obilnem številu, da bo imel oni pri gorki peči kaj brati.

Tisoč naročnikov ima že „Čebelar“, vendar z ozirom na veliko število slovenskih čebelarjev po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem še vse premalo. Privoščimo tudi svojim drugim čebelarskim znancem, ki še ne poznajo našega lista, zabavo in korist, ki bi jo imeli z njim. Po društvenih pravilih ima vsak član dolžnost, delati za prosep društva. Če bo društvo čim močnejše, storiti se bo moglo tem več za povzdigo in izboljšanje našega čebelarstva, in s tem, da prigovarja slehern ud svoje čebelarske znance in prijatelje k pristopu k društvu, že izvršuje svojo društveno dolžnost. Spolnjevanje svojih dolžnosti pa je dolžnost vsakogar!

Torej razpnimo zopet jadra in vozimo srečno proti drugi postaji 2000!

Mesečna navodila.

Spisuje M. Humek.

Uvod.

Gospod urednik me je naprosil, naj bi prevzel za tekoče leto spisovanje mesečnih čebelarških opravil jaz. Ker mu težko odrečem kako prošnjo, sem se udal, sicer nerad in s prepričanjem, da bi bil g. urednik lahko staknil za ta posel boljšo moč, čebelarja po poklicu, ki ima obširno polje za tozadevna opazovanja. Sicer je pa snov, ki naj se obravnava v teh stalnih člankih, tako premlatena slama, da je težko dobiti iz nje kako zrnce, ki bi bilo ostalo skrito izkušnim mojim prednikom, ki so na tem mestu jako spretno vodili „Čebelarjeve“ naročnike od opravlila do opravlila, mesec za mescem, leto za letom.

Vendar pa, ker sem se odločil, hočem po svojih skromnih močeh vse storiti, da podajam kolikor možno jasne slike vseh čebelarških opravil v posameznih mescih. Cenjene čitatelje „Čebelarjeve“ pa prosim, da naj potrpežljivo preberó vsak sestavek in naj nikari ne zmigavajo, češ: „To sem slišal že tolikrat in tolikrat!“ Namen teh mesečnih člankov ni ta, da bi podajali vedno kaj novega, ampak da opozarjajo čebelarje, zlasti začetnike na najnujnejša opravila, ki se ne smejo odlašati in zamujati in ki so leto za letom skoro enaka.

Tvarino za vsak mesec menim razdeliti na tri odstavke. Prvi odstavek bo splošen, za vsa čebelna ljudstva, ne glede na panj. V drugem odstavku bom opozarjal na opravila glede na panji s premakljivim delom. Tretji odstavek bo namenjen pa še posebno kranjskemu panju. Ta razdelitev pa velja šele za poznejše mesce.

Januar.

Čebelar, ki ima čebelnjak v dobrem stanu in ki je svoje čebele pravilno pripravljal za zimo, nima v tem mescu v čebelnjaku prav nobenega opravila. Vsako stikanje in ropotanje po čebelnjaku je škodljivo. Ko je zemlja zmrznjena, naj se tudi v njegovi bližini ne sekajo drva ali opravlja kak posel, vsled katerega bi se stresal čebelnjak in z njim vred panji. Ako se čebele pozimi večkrat vznemirjajo, ne moremo pričakovati, da bi dobro prezimile. Griža in šibka ljudstva so navadni nasledki takega ravnanja. Pač pa hodi skrben čebelar večkrat opazovat panji od z u n a j. Oprezno pregleda žrela, če se niso na kak način zamašila. Pri žrelih pazno posluša in iz čebelnega šumenja sklepa na stanje posameznih ljudstev. Vse v redu je v panjih, kjer je čuti zelo rahlo šumenje. Z glasnim brenčanjem pa naznanjajo ljudstva pomanjkanje vlage (vode) ali zraka, ali pa, da jim je mraz. Poslednje dvojce se lahko odpravi brez težave. Žeja se pojavi pa v tem času tako redkokedaj, da jo za sedaj lahko prezremo.

Izvečine je januar mrzel in letos posebno snežen. Sneg je nevaren gost za čebele, posebno v onih krajih, kjer pada pogosto, pa suh in v velikih množinah. Vse odkidavanje ne pomaga mnogo, ker čebele daleč od čebelnjaka pocepajo v hladen grob. Vsa skrb čebelarjeva mora biti v tem, da v tem

mescu prepreči vsako izletavanje. Dokazano je že davno, da taka ljudstva zimo najboljše prebijejo, ki nič ne izletavajo od konca novembra do konca februarja. To velja celo za gorko podnebje, koliko bolj še za naše sibirskie kraje. Ljudstva na premakljivem povprečnem delu v visokih panjih navadno ne silijo vun, ako imajo le žrela zasenčena. Iz kranjskih panjev, osobito iz onih s podolžnim delom jih pa izvabi vsak solčni žarek. Da se to prepreči, je jako potrebno, da zasenčimo vse panji skupno, ne samo posameznih žrel, s primernimi deskami ali debelo lepenko. S to napravo tudi zanesljivo odvrčamo razne ptice, ki kaj rade stikajo okrog čebelnjakov v veliko škodo čebelam. Paziti nam je samo na to, da ima zrak vedno prost dostop do žrel, ki se ne smejo zamašiti nikdar popolnoma.

Kdor naposled prezimuje čebele v kaki kleti, sobi i. t. d., naj gre posebno ta mesec večkrat k njim „v vas“ in ako opazi, da so nemirne, naj vé, da jim manjka zraka. Od pomoč je lahka. Treba je le pri popolni temi odpreti žrela na široko. Sploh morajo biti taki prostori čisto temni, suhi, hladni in mirni.

Vsa navedena in morebiti še druga zimska opravila pri čebelah ne zahtevajo veliko časa. Skrben čebelar pa tudi pozimi ne bo držal rok križem. Dela ima vsakdo v izobilju. Popravljal bo stare panji, delal nove, čebelarstvo orodje bo spopolnil in spravil v red, kuhal vosek, oskrbel se s pitancem, odbral in dobro shranil vse rabljivo prazno satje, delal satnike, zbijal okvirje, vlival umetno satje i. t. d. i. t. d. Kdor vsa ta opravila brez pravega vzroka odloži na poznejše mesce, je slab čebelar. Ob dolgih zimskih večerih bo pa vzel v roke kako čebelarstvo knjigo (Janša, stare letnike „Čebelarja“) in si spopolnjeval čebelarstvo znanje.

=====

Kako je čebelariti pozimi?

Govoril pri občnem zboru celjske podružnice 16. decembra 1906. l. Kurbus.

O čebelarjenju pozimi je pač malo povedati, a to, o čemur lahko govorimo, je zelo važno, ker je ravno pozimi čebela največjim nevarnostim izpostavljena in mora mučno končati, če je za zimo slabo oskrbljena. Noben čebelar, ali ki se med čebelarje šteje, ne bo pustil svoje toliko delavne in marljive čebele mučno poginiti ter se bo varoval izdatne škode.

Da se nam ni treba nobenega poloma pri naših muhah bati, moramo skrbeti za živež in mir. O zadostni hrani se čebelar uže v jeseni prepriča. Panj ima 8 do 12 kg medu. Panj s premakljivim delom lahko pregledamo. Dunajski mora imeti 5 polnih in 5 do polovice polnih satnikov. Po tem lahko določimo zalogo medu v celih satih dunajskega, nemškega ali kakega drugega panjú. Oni, ki čebelari v panjih s stalnimi sati, mora poznati težo svojih zbitih desk. Če se tak panj odloči za zimo, se mora prej tehtati. Tehtanje z roko ni zanesljivo, ker so lahko deske različne teže. Tudi čebele v takem panju rade začnejo staviti od sredine nazaj. Čebelar, ki natanko ne pregleda, misli, da je panj poln in krepek, a ima predno polovico prazno.

Razun hrane morajo imeti pozimi čebele mir. Stisnejo se tesno skupaj, se grejejo ena od druge. V tem stisnjenem grozdu vendar ne sedé mirne, ampak zmiraj krožijo. Notranje si vzamejo živeža, se pomikajo naprej ter pridejo na periferijo, in to kroženje se stalno vrši. Použita hrana in gibanje jih ogreva. Vsak nemir pa ruši to po naravi natančno določeno kretanje. Čebela, ki zapusti svoje gnezdo, otrpne ter se ne vrne več nazaj. Nemir provzročujoče živali so miši in ptiči. Mišim nastavljamo pasti. Mačko pustiti v uljnjak je še manj varno, ker bi pri lovu še bolj čebele vznemirjala. V jeseni, ko zapaziš panji, vzemi pezdirja namesto mrve ali listja, ker ono zadržuje toploto, a bodice vendar ne pustijo, da bi se miši naselile. Ptičem nastavi razna strašila ter jih krmi, in pustili ti bodo čebele pri miru. Če je čebelnjak poleg hiše, vržejo se seničke, vrabci, kovački, žolne in drugi ptiči v svoji lakoti na čebele ter ti ljudstva, če ne uničijo, pa vsaj močno slabijo. Taki panji imajo naspomlad mnogo mrličev in malo medu. Čebele so namreč več použile, da so se grele vsled vednega nemira. Tudi grizava so navadno taka ljudstva. Kdor ima suho klet pod zemljo, bo v njej najboljše in najvarnejše čebele prezimil.

Glavni posel skrbnega čebelarja pozimi je prisluškovanje pri panjih, posebno zjutraj o solnčnem vzhodu. Če je šum rahel, enakomeren, tedaj je vse v redu; če je pa šum močan, vriščeč, vznemirjale so čebele ali miši ali ptički. Sicer pa najdeš na bradi ostanke pohrustanih čebel; tudi drug sled zapuščajo miši kakor ptice.

Letalnice imej zaslonjene, da odvrčaš hladni veter ter zabraniš pot vabljivim žarkom zimskega solnca.

Nastopi pa mesca januarja ali februarja toplo vreme, ko kaže toplomer $8^{\circ} R$, tedaj odstrani dva metra pred čebelnjakom sneg ali ga pa pokrij z listjem, krmo ali drugo temno robo, da se čebelam ne blišči, ko izletavajo, sicer popadajo v sneg.

Če zapaziš grizav panj, daj mu razredčenega toplega medu, najboljše v satu, katerega porineš do sedeža. Je pa panj zelo nesnažen in usmrten, preden celo ljudstvo v drug prazen panj, katerega si prej z opeko ogrel.

Letajo ljudstva krepko, ponudi jim mlačne vode v leseni posodi; robove pomazi z medom, da čebele k vodi privabiš in navadiš. Matica mesca februarja že začne jajca leči, in k hrani zalege potrebuje čebela tudi vode; ona pa, iskaje vodo, lahko v senčnatih krajih mraza otrpne in se ne vrne več.

Čim bolj se bližamo spomladi, tem topleje postaja. O takem toplem dnevu preiščimo svoja ljudstva in jih osnažimo. Koliko se morajo čebele truditi preden odstranijo vse mrliche in drugo nesnago; čebelar pa stori to s svojo strgulico v eni minuti. Preiskovanje se vrši zdaj še površno. Celega panju ne bomo odprli, ker za to še ni pravi čas. Tako razhlajeno ljudstvo se težko zopet zagreje. Zabeležimo si pa, kar smo opazili: smo li našli obilo ljudstva in obilo medu ali obratno, ali mnogo medu in malo ljudstva in zopet obratno. Tudi brezmatičnost bomo znabiti sumili tuintam. Vse kar temu delu sledi, spada v pomlad in to ni več predmet mojega današnjega govora.

Če uvažujemo in storimo vse, kar sem navedel, čebelarili smo tedaj tudi pozimi. Sprešajmo si še vosek, če nismo storili tega že v jeseni, natisnimo si umetnih satov, pripravimo si panji za roje. Vzemimo čebelarsko knjigo v roke ter poiščimo to, o čemur še nismo na jasnem, zakaj tudi čebelar se nikdar ne izuči. Ko pa pride vesela pomlad in bo zbudila naravo in našo čebelico, našla nas bo podkovane in pripravljene.

Avtomatičen napajalnik.

M. Humek.

Čebela neobhodno potrebuje za vzgojo zalege razun medu in cvetnega prahu tudi veliko vode. Med in cvetni prah si nakopiči v panju okrog svojega gnezda, vode pa nikdar ne shranjuje v panju niti kapljice, nego vso, kolikor je potrebuje, sproti nanese in takoj porabi za sok, s katerim pita mlado zalego. Kakor raste spomladi množina zalege od dne do dne, tako je tudi poraba vode vedno večja. A ravno zgodaj spomladi je izvečine tako vreme, da je prinašanje vode za čebele najbolj težaven in nevaren posel. Neobhodna potreba sili žival, da izletava iz panju pri vsakem vremenu. Ako ne najde vode v bližini, leti dalje in pri tem velikrat otrpne pri ledenomrzlem studencu, ali jo pa mrzel veter telebi na hladna tla, odkoder ne vstane več. To je panjem v veliko škodo. Nele da izgubé spomladi najboljša ljudstva mnogo pridnih delavk, tudi zalega se ne more gojiti v zadostni meri, ker ji primanjkuje vode in čebel, ki bi jo grele.

Zato so izkušali čebelarji že od nekdaj odpomoči tej nepriliki s tem, da so priredili v čebelnjakovi bližini, navadno v tleh, kako posodo z vodo. Ne da se tajiti, da te naprave vsaj deloma tuintam vstrežejo svojemu namenu. Večkrat so pa tudi tako neprikladne in zanemarljive, da nimajo nikakega pomena.

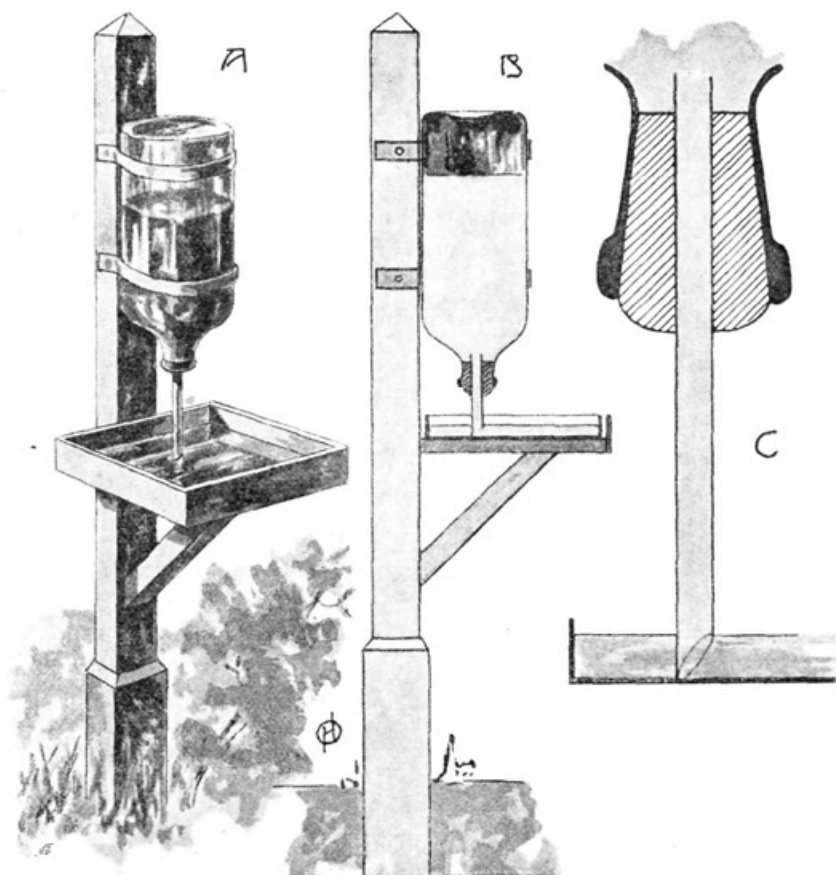
Naj bode napajalnik kakršenkoli, nikdar ne sme biti suh. Če ga pustimo le en dan ali dva brez vode, poiščejo si čebele med tem vodo drugod, in napajalnik je brez koristi, ako čebel iznova ne navadimo nanj. Tudi mora biti dovolj velik in tako prirejen, da čebele ne tonejo v njem.

Vsem tem zahtevam menim, da odgovarja napajalnik, ki ga pojasnjujejo pridejane slike. Njegova sestava je tako priprosta, da ga lahko naredi vsak količkaj spreten čebelar sam, brez posebnih stroškov in tuje pomoči. Prednosti njegove so: 1. Voda stoji v njem vedno enako visoko tako dolgo, dokler je je kaj v steklenici. 2. Prirejen je nekoliko od tal, kar je odločno bolje kot na tleh ali celo v tleh. Solnce ga od vseh strani ogreva, zato je voda v njem gorka. Ako se poskrbi, da se steklenica po potrebi napolni z vodo, se ni bati, da bi bil kedaj suh. Narediti se da v poljubni velikosti.

Na lesenem, trdno v zemlji stoječem stebričku je pritrjena (kakih 40 cm od tal) lesena, 50 cm dolga in 35 cm široka plošča (lahko tudi večja ali manjša). Na to ploščo se položi ravno tako velik pločevinast podstavek, ki naj ima 2—3 cm visok rob. Nad podstavkom sta na stebru pritrjena dva kovinska

obroč, ki naj držita z vodo napolnjeno steklenico. Ista je oprta s koncem cevi na dno podstavka. Steklenica naj drži najmanj 2—3 litre, če je pa večja, je še bolje. Pri velikih čebelnjakih naredi se ta priprava lahko v veliko večji meri. Ako se napajalnik lahko postavi ob kaki steni v bližini čebelnjaka, odpade v tem slučaju steber, ker ga nadomestuje stena.

Obširnejši popis bi bil nepotreben, ker so slike toliko jasne, da se po njih napajalnik prav lahko izgotovi. Omenim naj le še, da mora cev tičati

Avtomatičen napajalnik.

neprodušno v stekleničnem vratu, kar se doseže, če ne drugače, vsaj s tem, da se zamašek okrog cevi zakapa s smolo. Voda se naliva v steklenico kar skozi cev, ne da bi se ta jemala iz zraku, s pomočjo primerne lijaka. Pa tudi brez lijaka gre dobro, ako je cev le 1 cm debela. Tisti konec cevi, ki gleda iz steklenice, mora biti 1 cm na visoko napošev prirezan, in mora segati do dna pločevinastega podstavka. Tudi s samo steklenico brez cevi, posebno če ima dolg vrat, se opravi, ako se 1 cm nad dnom pločevinaste posode tako podloži, da ima voda prost odtok. V podstavek moramo naložiti drobnega kamenja ali mahu, da čebele ne tonejo in da imajo kam sedati.

Napajalnik naj bode postavljen v bližini čebelnjaka na solnčnem kraju. Čebele privadimo nanj, ako prve dni vodo nekoliko osladimo s sladkorjem. Tudi pozneje priporočajo dodajati vodi vedno po nekoliko zrn soli. Napajalnik je treba pripraviti takoj ob prvem spomladnem izletu, ker takrat je najbolj potreben. Pa tudi pozneje ni brez uspeha, ker neopovržna je resnica, da se razvijajo čebele, ki imajo vodo v bližini, veliko bolje kot one, ki jo morajo donášati od daleč.

Česa se misleč človek uči od čebele?

Po K. Lenzerju M. B.

Čudežno knjigo je spisal Stvaritelj svetov: knjigo narave. In v tej knjigi je zaznamoval list, veličasten in lep, kakršnega hoče imeti človeka v kreposti in popolnosti. Ta list nam kaže čebela, njeno življenje in delovanje.

Pojdi k čebelnjaku in beri, kaj je zapisala roka tvojega Boga! Poglej matico; ona je mati vsega ljudstva; tak bodi oče, gospod in knez ljudstvu; potem bodeta ljubezen in zvestoba podanikov vedno lepšali njegovo življenje, kakor pozna čebelna država le zvesto ljubezen za svojo matico.

Vsaki delavki enako rojena počiva matica v kraljevski zibelki, in polaga se ji kraljevski kruh. S 17. dnevom zapusti dorastla vrsto sestic, uživa srečo ljubezni in kmalu najlepše veselje materinstva. Rojena le za težko delo, zadobi delavka šele čez 21 dni življenje, nam oznanujoč, da naj revno in bogato, visoko in nizko obljudi svet, in rad in vesel naj vsakdo izpolnjuje svojo dolžnost. Ko se je ljudstvo okrepilo, polni imovitost hišne shrambe, stara mati pa zapusti ljubo domačijo, prepustivša mladoletni hčerki dom, posestvo in bogastvo. O stariši, glejte in živite za blagor in prihodnost vaših otrok! Matica je oborožena z ostrim želom, vendar skoro nikdar ne piči človeka, nam kažoča, da plemeniti kraljevski čut ne pozna napada in maščevanja. Celo čebelca, ki se je poslužila svojega ostrega orožja, da brani svoj dom, mora umreti, kakor bi nas hotela učiti le ljubezni in sprave. Človek je rojen, da bi bil srečen, časna je vsaka bol; to nam kaže čebelno življenje. Odvzeto je panju najdražje, umorjena je matica in žalostno vršenje nam naznanja veliko tugo. V največji bolesi čebele ne obupajo. Iz semena, ki ga je zapustila matica, si vzgoje novo vladarico. Tako počiva v nesreči skrita sreča prihodnosti; iz tega se uči vsakdo, da udano prenaša bolest in nesrečo. V čebelnem ljudstvu se nam predstavlja sveta zapoved ljubezni do bližnjega. Ljudstvo je postalo brezmatično in proseče se bližajo sirote sosednim panjem. Vse so sprejete, dovoljena jim je hrana in stanovanje.

Kdor pozna le uživanje in bi le rad užival, glej tja, kakšna smrt je usojena trotom, in poboljšal se bo. V najlepšem poletju, sredi čilega življenja, pregnani od polnega lonca strdi, ki sta ga napolnila pridnost in delo, poginjajo oni, ki so prej sedeli pri polnih mizah.

Pridna čebelica pa bo preživela zimo in gledala novo, solnčnoveselo pomlad. Kliče nam: bodi čuječ! Vsak sladkosnedež bo pahnjen vun, kot mrtvec zapusti predrzni ropar vedno zastražen plen. Tako moramo tudi mi skrbno čuti, se varovati sovražnikov in odbijati grešne napade. Dajte cesarju, kar je cesarjevega; tako dela tudi čebela. Ne boječa se truda in dela, je shranila bogato žetev. Pošteno deli čebelar z njo, brez sovraštva mu je dovoljeno; čebelica bi mu rada dala še več.

Posamezna čebela je podoba slabosti; ne more se vzdržati sama, nam v zgled, da poedin ne more doseči kaj velikega. S tisoči združena preživi mrzlo zimo, čebelarju v dobiček, vsej deželi v blagor. Tako naj se združijo vsi, naj snujejo zveze, in enaki blagoslov, kakor v čebelnem življenju, nam bo dokazala ta resnica.

Ljubezen in mir, osrečujoči vezi življenja, sta vtelesena v panju. Tisoč in tisoč jih je skupaj v ozkem prostoru; a nikdar ni prepira. Nikdar se ne mučita ali ranita čebeli enega panjů. V čebelnjaku vladata čednost in red, kar naj posnema tudi človek. Toliko neštetihi bitij izletava, priletava, hrani mladi zarod, nosi vodo, cvetni prah in med, in povsodi vidiš vzorni red. Pridnost in štedljivost, čednosti, na katerih temelji blagostanje, sreča in zadovoljnost, nam kaže čebela s svojim zgledom glasno in umljivo, neoporekljivo in jasno.

Mala nabiralka se trudi od ranega jutra do poznega večera. Njeno življenje traja le nekaj tednov; ugonablja se z napornim delom in vendar zbira dalje in dalje, da pomnožuje skupni zaklad. Tukaj je najti pravo štedljivost. Ne pridobiva vsled bahatosti, ne nabira zato, da bi polnila shrambe. Življenje žrtvuje za otroke svoje matere, za prihodnje rodove. Tudi mi hočemo delati in hraniti. Ne kupičimo minljivega mamona, a naš trud bodi setev, ki kali in zeleni, krasno vzcveti in prinaša zlate sadove v blagor veselstva. Toda delo naših rok ne bodi mehanično, naš trud ne spremljaj slepe gorečnosti. Čebela nas opominja, da stremi vse naše delovanje k popolnosti. Ono tvori iz lastne moči, celice so umotvor, čudež spretnosti, vrhunec stavbarstva. Ako hočemo biti podobni čebeli, si moramo prizadevati, da dosežemo v svojem poklicu največjo izurjenost, najvišjo popolnost, potem bo priznana hvala delu naših rok in našega duha. Iz uljnjaka nam doni: noč je sovražnica vsakega človeka. Le v dnevni svetlobi, v leskečem solnčnem svitu donaša pridna čebelca iz gozdov, s travnikov in livad, a ponoči ostaja doma. Hodimo v svetlobi, bežimo pred temnimi sencami, in mračna dela naj nam bodo tuja. V čebelnem življenju opazimo: najvišjo zvestobo do kraljice, resnično otroško ljubezen, najlepšo vez ljubezni do bližnjega, povelje varčnosti, plemenito čednost pridnosti, čuječnost in umetnost, pa tudi grenek konec lenuha. Tu se učimo čudovitih naukov, opominjajočih nas k dobremu, krasnih postav, namenjenih pravici in resnici. Pojmimo, kar nam govori Bog po čebeli: kdor hoče doseči vrhunec čednosti, mora biti podoben čebeli. Kdor hrepeni po najvišjem, mora delati in živeti kakor čebela.

Dr. Joanes Dzierzon †.

Iv. Jurančič.

Zvezda se je utrnila . . .

Ni ga menda čebelarja, ali se vsaj tako ne more imenovati, komur bi ne bilo znano ime „Dzierzon“. Bil je to oni svetovnoznani veliki mojster na čebelarskem polju, ki ga je dne 26. oktobra 1906 v 96. letu njegove starosti poklical Gospod življenja in smrti v večnost.

Takoj od začetka omenim, da ga kot njegov 21 letni učenec ne mislim neprimerno povzdigovati, temveč hočem njegovo velezaslužno življenje naslikati, kolikor je v mojih skromnih močeh, na podlagi istinitih dejstev*) in lastne izkušnje in prepričanja. „Naj ga hvalijo njegova dela!“ — Kdor bo spis prav čital in stvarno sodil, uveril se bo, da ne pretiravam. Hočem mu iz hvaležnosti postaviti tudi za Slovence v „Čebelarju“ skromen spomenik.

I. Mladost in splošno življenje.

Joanes Dzierzon se je rodil dne 16. januarja leta 1811 v Lovkovicah pri Kreutzburgu v Pruski Šleziji kot sin priprostih kmetskih starišev Simona in Marije. Imel je eno dve leti starejšo sestro in enega tri leta mlajšega brata. Že v domači ljudski šoli, katero je obiskoval do svojega desetega leta, kazal je fant posebno nadarjenost. Dali so ga torej študirat; gimnazijske študije je dovršil z dobrim uspehom, kajti bil je v vseh razredih „prvi“ ter je ostavil srednje šole s prav laskavim izpričevalom.

Njegov oče je imel že od nekdanj vedno nekoliko panjev čebel. Takrat še v tistih krajih navadno niso poznali drugih panjev kakor drevesna dupla (trklje, bednje); le poredko so se nahajali tudi slamnati koši. Joanes je že od otroških let kazal posebno zanimanje in veselje do čebel. Vedno je rad zahajal k njim, ter mu je bilo opazovanje njih neumorne pridnosti in umetnega dela v najprijetnejšo zabavo. Kot dijak je, če je le mogel, svoje izprehode krenil proti kakemu čebelnjaku ali pa v gozd, kjer je bilo takrat še prav pogosto najti divjih čebel v votlih drevesih. Ko je tako zmiraj iskal zabave le v prosti naravi, zlasti pri čebelah, odtujil se je hišnemu posedanju, in to je nekako odločevalo njegovo prihodnost. Misli si je: tak stan si hočem izvoliti, da bom večino časa preživel v naravi ter se bom mogel poljubno gibati v prostem zraku. Zvedel je, da so bili Širah, Krist i dr. duhovniki in obenem sloveči čebelarji; upal je torej tudi mladi Dzierzon ravno v tem stanu najti najboljšo priliko za negovanje čebel in opazovanje njih čudne narave.

Vstopil je torej v bogoslovje ter bil dne 16. marca leta 1834 posvečen v mašnika. Kaplanoval je do julija leta 1835 v Šalkovicah ter bil potem stalno nameščen v Karlsmarktu, kjer je ostal do leta 1884, torej polnih 49 let. Pisal je sam, da mu ni prišlo nikdar na misel se preseliti, dasi je bila to bolj

skromna služba. Ugajal mu je ta kraj, ker je bil ravno pripraven za čebelarstvo. Župnijski vrt je bil velik, a zdel se mu je prazen in pust; uredil ga je torej po svoje ter seveda postavil takoj vanj par panjev čebel.

Ko je doživel tukaj 50 letnico svoje duhovske službe, se je podal v pokoj nazaj v svoj rojstni kraj Lovkovice, kjer je mirno živel pri nečaku (bratovem sinu). Posvetil je pozneje življenje le čebelarstvu; izrazil se je sam, da so mu čebele trikrat toliko nesle, kakor prej župnijska služba. Dasi je ta kraj nekako samotni, vendar je bil starček vedno zadovoljen. Rekel je: „Saj sem med svojimi čebelicami, ki spremenijo najpustejši kotic zemlje v rajski vrt temu, kdor ume opazovati čudeže narave in veličastvo stvarstva božjega.

Dr. Dzierzon je bil mož majhne, široke, krepke postave in trdnega zdravja. Sam o sebi je rekel: „Mens sana in corpore sano“ (zdrav duh v v zdravem telesu). Majhni očesi sta gledali bistro, kakor iskri, in sploh do zadnjih časov je imel izvanredno dober pogled; naočnikov ni rabil nikdar. Rekel je z 80 leti, da vidi bolje nego marsikateri 20 letni mladenič. Kakor so mu bile telesne oči jasne, tako tudi duševne; bister um, poseben dar strogega opazovanja sta ga spremljala vse življenje in ga čudovito povzdignila na višek čebelarskega znanja in učenosti. Ker je bil telesno in duševno vedno krepke in zdrav, ni misliti drugače, nego da je bil izvanredno trden značaj. Slišali bomo še pozneje, s kako odločnostjo in vstrajnostjo je zagovarjal svoje prepričanje; kjer si je bil resnice svest, ni odmaknil niti za las. Kot rojen matematik se ni zadovoljeval s praznimi trditvami, temveč je računal le z dokazanimi fakti. Pri vsem svojem odločnem in resnem nastopu v znanstvenem oziru mu je bilo vedno z obraza brati smehljajoče veselje in zadovoljnost.

II. Čebelarsko delovanje.

Dzierzon je začel čebelariti, ko je prišel na stalno mesto v Karlsmarkt, torej mesca julija 1835. Dobil je od očeta 12 panjev čebel ter jih postavil v svoj vrt. Že v prvem letu jih je preselil iz dupel v takoiimenovane Kristove ležeče panji. To so bili leseni, nizki, 10 palcev (26 cm) v kvadratu široki panjički, ki so se nakladali jeden na drugega; opisani so v Sumperjevem „Čebelarčku“ pod imenom: truzčniki. Takrat to bili na glasu kot najboljša čebelna bivališča. Čebele so se mu v njih dobro obnesle, zlasti ko je nadomestil leseni pokrov s slamnatim, da so bili panji v zimi topleji in bolj suhi. Prvo leto, ki je bilo prav ugodno, se mu je teh 12 panjev pomnožilo na 37. Prihodnje leto je bilo neugodno, tako da se je število nekoliko znižalo. Leto 1837 pa je bilo eno najhujših, kar jih je doživel; vse poletje mrzli vetrovi, vendar pravi, da se je vsled izkušnje tega leta veliko naučil. Spoznal je zdaj namreč, da so panji iz tenkih desk, ako še niso posebej zavarovani, prehladni; 24 močnih ljudstev mu je aprila in maja vkljub vsemu krmljenju umrlo. Bil bi izgubil vse, ko bi ne imel nekaj dobrih ljudstev v duplih. Zdaj je spoznal, kolikega vpliva je dobro ali slabo bivališče na razvoj čebel. V prihodnje je čebelaril le še v duplih ter je začel tem podobne panjove po svoje delati iz lesa, vendar z debelimi, oziroma toplejimi stenami. Ko je zdaj tako vedno zboljševal panji,

ter so tudi njegove čebelarske vednosti napredovale, šlo mu je bolj po sreči. Dasi je v teku let izgubil mnogo panjev, n. pr. vsled ropanja okoli 70, po požaru 60, po povodnji 24, je vendar prišel do l. 1846, torej skupno v 10 letih, na 360 panjev. V teh letih je dobil 50 do 60 (starih) centov medu in par centov voska.

Leta 1847 je bilo zopet izvanredno slabo, in zmanjkalo mu je spomladi lastnega medu; kupil ga je iz Amerike, s katerim pa je do malega vse panji okužil, komaj 10 panjev je ostalo zdravih, vse drugo je bilo gnilobno; moral je seveda jednega za drugim uničiti. Ta nesreča je tako hudo razsajala, da je v par letih izgubil skupno okoli 600 panjev. Tisti pa, ki so ostali zdravi, so se v njegovi spretni oskrbi dobro množili; posrečilo se mu je tudi dobiti od okuženih starcev mnogo zdravih rojev in tako je prišel v jeseni l. 1851 zopet do 364 panjev. Kajne, to je bila gotovo huda in temeljita izkušnja!

V poznejših letih je čebelaril navadno s 300 do 400 panji, ki jih je imel na dvanajst stališčih od doma oddaljenih po $\frac{1}{2}$, 1, 2 do 3 ure.

(Dalje prihodnjič.)

Izpod Mangarta. Joj, prejoj, kako letino smo imeli čebelarji! Kaj takega pa še ne! Čujte gospod urednik, opisati Vam hočem, kako sem lansko leto čebelaril. Prezimil sem 35 korit. Pomlad je bila sila neugodna, drugega ni bilo kot dež pa sneg in pa zopet sneg in dež; torej pomlad je bila za nič. Junija so brale muhe par dni na brinji (smreki), pa je bilo zopet nič. Julija so tri dni dobro letele. Nato sem peljal vse panji razun treh v Kranj. In po pravici povem, da se Kranja kar sramujem. Najpametneje bi bil storil, da sem doma obdržal vse. Doma so kaj pridno brale na jelki cel teden, da so pridobili panji po 6 liber (funtov). V Kranju pa sem imel izgubo. Ker niso skoraj nič nabrale, sem bil primoran prodati 75 korit, obdržal sem jih pa 19. Drugikrat bom preje stokrat premislil, ali naj pošljem čebele dol k Vam v pašo. Tako, zdaj sem pa pri kraju s svojim dopisom. Končno želim Vam in vsem pravim čebelarjem v prihodnjem letu več sreče pri čebelah, tako da bi vsak lahko tlesknil in vzkliknil: „Letos pa take!“ Čebelarski pozdrav!

Jan. Košir, vulgo Bacon.

Dostavek urednika: Preljubi Bacon! Le premislite stokrat preden boste pripeljali po več voz čebel v čebelnjak na Labore, to je nekako pred nos mojim čebelam. Hvaležen vam bom jaz, sami bote pa tudi zadovoljni, ker imate tam gori v kranjski Sibiriji ob tistem času boljšo pašo, kakor ste že prejšnje leto poročali. Pa zdravi!

Iz Pliberka. Prišli so dolgi zimski večeri, in zdaj imamo tudi na kmetih nekoliko več časa, da moremo poročati svojim čebelarским prijateljem v tuje kraje o zadnji čebelarški letini. Splošno morem reči, da je bila nekako srednja, pa vendar se nagiba bolj na dobro. Pomlad je bila pozna. Plemenjaki so prišli že jeseni ob večino čebel, ker je bil tako zgodaj sneg zapadel, a je pozneje solnce vendar žival izvabljal iz panjev, da so na snegu otrpnile. Resje jih je prvo okrepilo, ob sadnem cvetju pa so se tako razvile, da so mi dali vsi starci do polovice maja prve. Iz 20 panjev sem dobil 39 prav močnih rojev, pozneje pa še 4 unuke. Zaradi lakote mi ni bilo treba klasti, v juniju in juliju sem celo natočil 20 kg najlepšega medu, pač pa sem pred ajdovo pašo nekoliko špekulativno krmil, da so čebele čvrsteje letele. Po ajdi, ki tudi ni bila slaba, so imeli vsi več kot dovolj za zimo, od 20 do 49 starih funtov čiste teže. Torej lahko izprevidite, da pri nas ni bilo tako slabo, kakor jadikujejo ponekod. Matevž Užnik.

Pristava. Iz našega kraja še ni bilo dopisa v „Čebelarju“, zato bom poizkusil jaz vsaj površno opisati zadnjo čebelarško letino. Zgodnje paše tu dol pri nas sploh ni. Šele v prvi polovici marca začne cvesti podlesek, ibovec, leska, trnina in jelša, a ker je bil lanski marec mrzel, da je kar zemlja zmrzovala, je pomoril mraz še to betvo cvetja. April se je pa dobro obnesel. Že osmega je začela cvesti črešnja ob najlepšem vremenu, za njo pa drugo sadno drevje. Vsled ugodne paše ni trebalo pitati prav tja do srede maja, ko je začelo vse vprek rojiti. Do 2. junija je bil že zadnji prvec zunaj, in v tej naglici sem kar pozabil, da pride za veseljem lahko žalost. Dne 5. junija je začelo deževati, potem pa tri tedne skoraj nepretrgano. Kar je bilo starcev za druga pripravljenih, so deloma v slabem vremenu rojili, deloma so za nadaljno rojenje podrli. Ker so bili prvci vsi zgodnji, in ker sem upal v juniju na dobro pašo, sem jih vsadil vse samo na začetke, vendar se mi to ni obneslo, zakaj vsled slabega beriva so potegnile čebele sate samo do polovice, in če začno pozneje noviti, napravijo preveč trotovine. Roji so prišli zelo ob žival in lakota je jela pritiskati, da sem moral začeti s pitanjem. Prva dva tedna sem dal na vsak tretji dan vsakemu panju po četrt kilograma čistega medu, tretji teden sem porcijo znatno povečal, da so začele čebele noviti, koncem četrtega tedna pa so potegnile sate do tal. Peti teden je začela cvesti lipa, in boljše panji sem lahko razširil za en sat, ravno tako tudi šesti teden, vmes sem pa vedno še pomalem pital. V drugi polovici julija so začele cvesti solnčne rože, ki jih je pri nas prav veliko in obilo medé. Tudi otava je bila precej medena, tako sem še dosti dobro preril s čebelami skoz najslabeji čas do ajdove paše. Pri nas se čebelari splošno s košnicami, a jako klavрно. Mojim sosednim čebelarjem, ki so ob času potrebe pustili roje stradati, je izletelo mnogo rojičev kot sirotniki ali stradniki iz košnic. Avgust je bil do 20. dne jako suh, da so čebele le malo dobile na ajdi, ko pa je potem dež pomočil, so letele šest dni na vse kriplje, da je bila sprednja stran čebelnjaka vsa obsipana s čebelami. Od 27. avgusta, ko je prišel močen in suh veter, je prenehala vsa paša. Končni uspeh je bil pa vendar dovoljen, saj sem odvzel vsakemu panju povprečno nad 6 kg medu, in imajo še dovolj za najhujšo zimo. Alojzij Filipič.

Janševa rojstna hiša. Kakor poroča g. Ažman, nadučitelj na Breznici, je usoda Kuharjeve hiše na Breznici, Janševega rojstnega doma, sklenjena. Sedanja posestnica Marija Čop z Rodin namerava spomladi hišo podreti in nekoliko nižje novo postaviti. Pa če izgine s površja ta za nas znamenita hiša, ostala nam bo vendar na sliki v Janševi knjigi „Popolni nauk o čebelarstvu“ in pa umetniško naslikana v ljubljanskem muzeju.

Čebelarske pravice. V Avstraliji prodajajo veliki posestniki zemljišč v državi Viktorija posameznim čebelarjem pravice, da smejo za gotove svote od 2 $\frac{1}{2}$ šilinga naprej na odmerjene dele postavljati svoje čebele. V tistem okolišu ne sme potem noben drug čebelar imeti čebel, kar ima te dobre posledice, da se ne more spraviti v posamezne kraje neprimerno število panjev, ki bi drug drugemu v škodo izkoriščali pašo, kakor se godi ponekod tudi pri nas.

Poraba medu. Približno največ medu se porabi v Norimberku na Nemškem. Izmed mnogih slaščičaren ga porabi največ tvrdka Häberlein, namreč vsako leto po 50.000 do 60.000 kg.

Združene države v Ameriki so pridelale lansko leto 61,196.160 funtov medu, kar pride pri 76,303.387 prebivalcih nekako $\frac{3}{4}$ funta na eno glavo.

Katero barvo ljubijo čebele najbolj? Neki Anglež je napravil sledeči poizkus. Namazal je med na višnjev, rumen, rdeč, zelen, črn in bel papir. Ko so čebele zavohale med, so se usedale največ na višnjev papir, tudi potem, ko je tega večkrat prestavil in ga djal na prostor papirja drugih barv. Iz tega se lahko sklepa, da je čebelam višnjeva barva najbolj všeč.

Razna zdravila za kašelj. Najboljše sredstvo za to je strd bodisi segreta ali hladna. Skuhaj nekoliko strdi s citronovim sokom in uživaj to gorko, pa le za čajevno žlico naenkrat. Tudi sok črne pariške redkve, kateremu se primeša kandisovega sladkorja, je kaj dober zoper kašelj. Posebno pa priporočajo proti kašlju nekaj sirup iz čebule, strdi in kandisovega sladkorja. To se napravi tako - le: Vzemi 125 gr olupljene in na drobno zrezane čebule in jo deni v pol litra vode, dodaj za 63 gr strdi in 375 gr kandisovega sladkorja. To vse kuhaj tako dolgo, da postane kuha gosta kakor kaša, to je sirup. Eno čajevno žlico tega sirupa užiješ lahko že v dveh urah. Dobro je skuhati takega sirupa nekaj več, da je ob potrebi naglo pri rokah. Hraniti ga je treba v dobro zaprti posodi (steklenici).

Naznanilo osrednjega društva.

Tej številki „Čebelarja“ so se za člane osrednjega društva v Ljubljani priložile poštne nakaznice, po katerih naj se pošije udnina za tekoče leto. Upamo, da ostanejo vsi lanski člani tudi letos pri društvu. Dve kroni zmore vsakdo, če le hoče! Sicer se pa med direktnimi člani nahajajo večinoma sami zavedni čebelarji, katerih ni treba priganjati k plačilu udnine...

* * *

Podružnični odbori naj skrbijo, da bodo podružnični člani udnino čimprej plačali. Kdor ne plača samodsebe, naj se ga prijazno vabi na plačilo, in gotovo se vabilu odzove. Če pa le ne plača, naj se ga naznani osrednjemu društvu, da se mu ustavi pošiljanje lista.

Poslovanje nekaterih podružnic je zelo pomanjkljivo. Torej malo več živahnosti in dobre volje ko doslej! Odbori podružnic naj pridobivajo novih članov, zakaj z naraščajočim številom članov se kaže delo podružnic.

* * *

Na dan pred občnim zborom osrednjega društva, mesca februarja, se bo sklical shod odposlancev vseh podružnic. Na tem shodu se bo dala našemu delu enotna smer, sicer ne pridemo nikamor. Podružnice naj semkaj prijavijo svojega delegata. Tajništvo.

=====

Iz spodnještajerskega čebelarskega društva.

Na občnem zboru „Čebelarskega društva za Spodnje Štajersko“ dne 29. decembra 1906 so bili v odbor izvoljeni: predsednik Tomaž Kurbus, nadučitelj na Slivnici; podpredsednik Jože Zelenik, veleposestnik v Vintrovcih pri Ptuj; tajnik Anton Sivka, nadučitelj v Št. Jurju ob j. žel.; blagajnik Jože Zollonscheg, živinozdravnik v Celju. Zadnjemu naj pošiljajo podružnice in direktni udje osrednjega društva svoje prispevke.

KRANJSKE PODRUŽNICE.

Podružnica v Gorjah. Sestanek čebelarjev bo dne 13. januarja ob pol štirih popoldne. Dnevni red: trgovina s čebelami. Na shod pride tajnik osrednjega društva. J. Pold, tajnik.

Kamniške podružnice občni zbor bo v nedeljo, 13. januarja ob 9. uri dopoldne v gostilni pri Petru. J. Koschier, predsednik.

Podružnica v Kranju ima v nedeljo, dne 20. t. m., svoj občni zbor na „Stari pošti“. K obilni udeležbi vabi Lampè, predsednik.

Škofjeloške podružnice občni zbor bo v nedeljo, dne 27. t. m. ob treh popoldne v gostilni pri Balantu. Predaval bo tajnik Bukovic. Odbor.

Podružnica na Vrhniki ima dne 20. januarja ob 3. uri popoldne občni zbor v gostilni „Katoliškega doma“. Obenem se bo pobirala udnina za l. 1907. Prosimo mnogobrojne udeležbe. Fr. Furlan, predsednik.

ŠTAJERSKE PODRUŽNICE.

Šaleška podružnica je sklicala svoj občni zbor na dan 23. decembra 1906, a udeležba je bila tako pičla, da se ni dalo ničesa ukreniti. Zborovanje se je preložilo na poznejši čas, ko se bomo lahko pri kakem čebelnjaku pomenili. Na to zborovanje pa že sedaj svoje cenjene člane najprijazneje vabimo in prosimo, da se ga gotovo udeleže. — Vse one člane, ki naročnine še niso plačali, prosimo, da storé to pri prvi priliki. Kdor ni do konca preteklega leta udnine odpovedal, dobival bo list dalje. V novem letu pa dobro pašo in mnogo rojev!

Jožef Armič, tajnik.

!!! Vsak čebelar mora imeti novi čebelarski knjigi !!!

Elegantno vezani staneta 4 K, mehko vezani 3 K 20 h. — Naročate se pri J. Blasnika naslednikih v Ljubljani.

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le **dvakrat v letu**.

160 kg iztočenega medu, čist pitanec 1 kg 1 K 20 h ali pa 5 kg s posodo vred 8 K poštne prosto proda Jakob Lubec, Formin, pošta Možganjci pri Ptuj.

Nekaj novega in nekaj starega **zanesljivega pitanca** v škafih po 25 kg proda po 1 K 30 h Mihael Ježek v Poljanah, pošta Šent Vid nad Ljubljano.

19 1/2 kg jako lepe **namizne strdi** po 1 K 30 h (posoda se zaračuni 3 K) proda Valentin Božič v Večno vesi, pošta Globasnica na Spod. Koroškem.

Amerikanski panji, mera 24 × 35 cm izdeluje Jakob Virient, Olševik št. 1, pošta Kamnik.

Pristen ajdov med, 4 kg za 7 K s posodo vred; raznovrstne **cepljene trte**, 100 komadov po 14 K prodaja Alojzij Malek, čebelar in kmetovalec pri Mali nedelji pri Ljutomeru.

Ajdov med pitanec, kilogram po 1 K 40 h, ali pa 4 kg s posodo vred in poštne prosto za 7 K, prodaja Tomaž Plohl, čebelar v Koračicah, pošta Sv. Tomaž pri Ormožu, Štajersko.

Končnice za vsakovrstne panje slika Ivan Derling v Cerknem na Primorskem in sicer končnico za kranjski panj, če da sam končnico, po 60 h, če da čebelar končnico pa po 40 h; večje končnice so razmeroma dražje.

— Gerstungove panje —

s predno dvojno steno, vratmi in pokrovom vse iz 3 cm debelega smrekovega lesa, zunaj barvani, znotraj napojeni s karbolinejem, z mrežastim okencem in eno slamnato blazino, brez okvirjev **prodajam po 7 kron.** Panji so cinkani in prav trpežno izdelani, pa malo rabljeni.
 = Prodajam jih zaradi preosnove svojega čebelarstva. =

Anton Žnideršič, Ilirska Bistrica.

Močan lesen čebelnjak

na kamnitih podstavkih, krit z zarezo opeko, za približno 100 kranjskih panjev 120 K.
Garantiran, zanesljiv med-pitanec, 5 kg 7 K. — Umetno satovje iz
garantirano čistega voska, 4 K 40 h kg.

Prodaja

F. UNGER, Spodnja Šiška pri Ljubljani.

Semena rdeče detelje (inkarnat), esparsete, facelije, ranjak
 — ali uročnik (Tannen- oder Wundklee) —

zelo medunosne cvetlice prodaja

J. KORDIN v Ljubljani.

Čebelarским društvom in čebelarjem
 priporočam

škatljice za razpošiljanje matic po pošti

kakor tudi

lipove remelce za satnike

po najnižji ceni.

Mizarstvo s stroji. **JAKOB ŽUMER** Gorje — Gorenjsko.

Udnina (2 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Fr. Rojnu, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Mihael Rožanec. — Lastnik „Slovensko čebelarstvo društvo.“

Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.